

Udskriftsdato: 3. januar 2023

VEJ nr 9001 af 02/01/2023 (Gældende)

Vejledning om ministeriers behandling af sager vedrørende Grønland

Ministerium: Statsministeriet

Journalnummer: Statsmin. sagsnr. 2013-569

Vejledning om ministeriers behandling af sager vedrørende Grønland

Indhold

1. Den grønlandske selvstyreordning
 - 1.1 Lovgrundlaget og myndighederne
 - 1.2 Overtagelse af sagsområder
 - 1.3 Samarbejde om at overtage sagsområder
 - 1.4 Den økonomiske ordning
 - 1.5 Sprog
 - 1.6 Selvtændighed
2. Inddragelse af Statsministeriet
 - 2.1 Sager, hvor Statsministeriet skal inddrages
 - 2.2 Rådgivning
3. Lovgivning for Grønland
 - 3.1 Hvor finder man lovgivning, der gælder for Grønland?
 - 3.2 Udkast til forslag til love og udkast til administrative forskrifter
 - 3.3 Lovtekniske spørgsmål
4. Proces for at indføre lovgivning for Grønland
 - 4.1 Udkast til forslag til love, som skal gælde for Danmark og helt eller delvist også direkte for Grønland
 - 4.2 Udkast til forslag til love, der indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for eller har særlig betydning for Grønland
 - 4.3 Udkast til forslag til love, som ikke gælder for Grønland, men som kan sættes i kraft ved anordning
 - 4.4 Udkast til forslag til love, som ikke gælder for Grønland
 - 4.5 Udkast til anordninger, som sætter love i kraft for Grønland
 - 4.6 Udkast til bekendtgørelser, som skal gælde for Grønland
 - 4.7 Allerede udstedte bekendtgørelser, som gælder for Danmark, og som skal gælde for Grønland
 - 4.8 Kommunikationsveje
 - 4.9 Hvilke oplysninger skal sendes med ved forelæggelser?
 - 4.10 Oversættelse af lovgivning
 - 4.11 Behandling i Inatsisartut
 - 4.12 Parallelbehandling i Folketinget og Inatsisartut
 - 4.13 Processen efter forelæggelse
 - 4.14 Kundgørelse
5. Udenrigsforhold
 - 5.1 Kompetence på det udenrigspolitiske område
 - 5.2 Fuldmagtsordningen
 - 5.3 Behandling af folkeretlige aftaler mv. i forhold til Grønland
 - 5.4 Underretning inden forhandlinger
 - 5.5 Forelæggelse for selvstyret
 - 5.6 Kommunikationsveje
 - 5.7 Hvilke oplysninger skal sendes med ved forelæggelser?

- 5.8 Oversættelse af folkeretlige aftaler
 - 5.9 Behandling i Inatsisartut
 - 5.10 Territorialerklæringer og undertegnelse
 - 5.11 Bistand ved indgåelse af folkeretlige aftaler
 - 5.12 Samarbejde om internationale forhold i øvrigt
6. Rigsombudsmanden i Grønland
- 6.1 Rigsombudsmanden i Grønland som institution
 - 6.2 Forelæggelse af sager for selvstyret
 - 6.3 Bistand til oversættelse
 - 6.4 Fremsendelse af endelige oversættelser til Rigsombudsmanden
 - 6.4 Kontaktoplysninger
7. Besøg og rejser
- 7.1 Hvem skal orienteres?
 - 7.2 Orientering af Grønland i forbindelse med udenlandske ministres besøg i Danmark
8. Andre oplysninger
- 8.1 Inatsisartuts samlinger
 - 8.2 Ansvar og lovgivning for tjenestemænd og overenskomstansatte i Grønland
 - 8.3 Kontaktoplysninger
 - 8.4 Bortfald af tidligere vejledning
9. Bilag - Skema over retningslinjer om at forelægge for og afvente selvstyrets udtalelse om lovgivning og folkeretlige aftaler.

1. Den grønlandske selvstyreordning

Det bemærkes indledningsvist, at der enkelte steder er en ordlydsmæssig forskel mellem denne vejledning og vejledning om ministeries behandling af sager vedrørende Færøerne. Det skyldes forskelle i ordlyden i lovgrundlaget for Grønland og Færøerne. Der er i udgangspunktet ikke tale om indholdsmæssige forskelle. Der er dog bl.a. indholdsmæssige forskelle i forhold til kundgørelse og oversættelse af retsfor skrifter.

1.1. Lovgrundlaget og myndighederne

På Statsministeriets hjemmeside (www.stm.dk) findes en overordnet beskrivelse af den grønlandske selvstyreordning. I Selvstyrekommissionens betænkning (nr. 1497/2008) findes en beskrivelse af baggrunden for selvstyreordningen, herunder forholdet mellem Grønland og Danmark også i historisk perspektiv.

Grundlaget for den grønlandske selvstyreordning er lov nr. 473 af 12. juni 2009 om Grønlands Selvstyre (selvstyreloven), der trådte i kraft den 21. juni 2009. Selvstyreloven afløste hjemmestyreloven, der trådte i kraft i 1979. Det fremgår af præamblen til selvstyreloven, at i erkendelse af, at det grønlandske folk er et folk i henhold til folkeretten med ret til selvbestemmelse, bygger loven på et ønske om at fremme ligestilling og gensidig respekt i partnerskabet mellem Danmark og Grønland. Loven bygger i overensstemmelse hermed på en overenskomst mellem Naalakkersuisut og den danske regering som

ligeværdige parter. Præambelen udgør en integreret del af loven og er styrende for fortolkningen af de enkelte bestemmelser.

Selvstyremyndighederne består af en folkevalgt forsamling, *Inatsisartut* (tidligere betegnet Landstinget), som består af højst 31 medlemmer, og af en forvaltning, der ledes af *Naalakkersuisut* (landsstyret). Lederen af Naalakkersuisut benævnes *formand for Naalakkersuisut* (landsstyreformand), og de øvrige medlemmer benævnes *medlem af Naalakkersuisut* (landsstyremedlem) eller *naalakkersuisoq* for x-område (landsstyremedlem for x-område). De nærmere regler for Inatsisartut og Naalakkersuisut fremgår af Inatsisartutlov nr. 26 af 18. november 2010 om Inatsisartut og Naalakkersuisut med senere ændringer.

I vejledningen anvendes terminologien Naalakkersuisut for det samlede Naalakkersuisut. Terminologien selvstyre anvendes som samlet betegnelse for Inatsisartut og Naalakkersuisut. Terminologien Naalakkersuisuts administration anvendes som betegnelse for den grønlandske centrale forvaltning. Terminologien det grønlandske departement anvendes i konteksten som betegnelse for det pågældende departement under Naalakkersuisut.

1.2 Overtagelse af sagsområder

Selvstyreloven sonderer mellem sagsområder, der hører under selvstyrets kompetence (Inatsisartut og Naalakkersuisut), og sagsområder, der hører under rigsmyndighedernes kompetence (Folketinget og regeringen).

Når selvstyret overtager et sagsområde, betyder det, at selvstyret overtager den *lovgivende og udøvende magt* inden for sagsområdet samt overtager *finansieringen* af området, jf. pkt. 1.4. Samtidig ophører det danske *ministeransvar* på sagsområdet, jf. dog pkt. 5.1, der bl.a. omhandler rigsmyndighedernes folkeretlige ansvar.

Den lovgivning, der gælder for Grønland, inden et sagsområde overtages, vedbliver med at være i kraft, indtil selvstyret selv gennemfører ny lovgivning, jf. § 28 i selvstyreloven.

Selvstyret overtager ikke kompetencen vedrørende udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske aspekter af et sagsområde, der overtages. Det følger af grundloven og selvstyreloven, at udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik er sagsområder, som selvstyret ikke kan overtage. Som det bl.a. fremgår under pkt. 5.2 nedenfor, er det anførte ikke til hinder for, at Naalakkersuisut i overensstemmelse med fuldmagtsordningen kan forhandle og indgå folkeretlige aftaler på rigets vegne, herunder forvaltningsaftaler, som alene vedrører Grønland og fuldt ud angår overtagne sagsområder. Samarbejde mellem regeringen og Naalakkersuisut om udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske anliggender hviler dels på bestemmelserne i selvstyrelovens kapitel 4 om udenrigsanliggender, dels på aftaler, fx Itilleq-erklæringens principper og aftalen om Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitisk Kontaktudvalg (dokumenterne kan findes på www.stm.dk), samt den praksis, der har udviklet sig på et mere uformelt grundlag, jf. pkt. 5.1 og 5.2.

Det fremgår af selvstyrelovens bilag, hvilke sagsområder der kan overtages af selvstyret. Det er selvstyret, der bestemmer, at et sagsområde, som fremgår af bilaget, skal overgå til selvstyret, jf. § 2, stk. 1, i selvstyreloven. Sagsområder, der fremgår af *liste I* i lovens bilag, overgår til selvstyret på *tidspunkter, der fastsættes af selvstyret*, jf. § 3, stk. 1, i selvstyreloven. Sagsområder, der fremgår af *liste II* i lovens bilag, overgår til selvstyret på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret *efter forhandling* med rigsmyndighederne,

jf. § 3, stk. 2, i selvstyreloven. I det omfang flere sagsområder står under samme punkt i bilaget, skal disse sagsområder overgå til selvstyret på samme tidspunkt, bortset fra enkelte sagsområder nævnt i § 2, stk. 3, i selvstyreloven (resterende områder under sundhedsområdet, fødevare- og veterinærområdet, finansiel regulering og tilsyn samt arbejdsmiljø).

Efter § 4 i selvstyreloven kan regeringen og Naalakkersuisut aftale, at sagsområder, som alene vedrører grønlandske anliggender, og som ikke er nævnt i bilaget, kan overtages af selvstyret. Dette gælder dog ikke, hvor hensynet til rigsfællesskabet eller særlige bestemmelser i grundloven bevirker, at sagsområdet må forblive hos rigsmyndighederne. Det fremgår af bemærkningerne til selvstyreloven, at statsforfatningen, statsborgerskab, Højesteret, udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik samt valuta- og pengepolitik ikke kan overtages af selvstyret.

Det daværende hjemmestyre overtog efter § 5 i hjemmestyreloven og konkrete bemyndigelseslove en række sagsområder. Bemyndigelseslovene blev ophævet samtidig med, at selvstyreloven trådte i kraft. Dette skete dels for at ensrette sprogbrugen til selvstyrelovens terminologi, dels for at give selvstyret de samme kompetencer på alle overtagne sagsområder – nemlig den lovgivende og udøvende magt. Bemyndigelseslovene udgør fortsat vigtige fortolkningsbidrag, bl.a. vedrørende afgrænsning af de pågældende sagsområder.

På Statsministeriets hjemmeside (www.stm.dk) under den grønlandske selvstyreordning findes en oversigt over, hvilke sagsområder selvstyret har overtaget efter hjemmestyreloven og selvstyreloven. De nu ophævede bemyndigelseslove fremgår af oversigten.

Det bemærkes, at lov nr. 463 af 12. juni 2009 om visse personalemæssige spørgsmål i forbindelse med Grønlands Selvstyres overtagelse af sagsområder regulerer forholdene for det personale, som berøres af en overtagelse.

1.3 Samarbejde om at overtage sagsområder

Af bemærkningerne til forslaget til selvstyreloven (Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 4091) fremgår det, at selvstyrets overtagelse af sagsområder mv. forberedes i fællesskab mellem selvstyret og rigsmyndighederne med henblik på at afklare administrative og praktiske spørgsmål ved en grønlandsk overtagelse.

Det kan være hensigtsmæssigt, at ministeriet – i samarbejde med det grønlandske departement – i forbindelse med forberedelsen af overtagelsen bl.a. udarbejder:

- En oversigt over gældende lovgivning på sagsområdet.
- En oversigt over, hvilke opgaver, herunder forvaltningsmæssige opgaver, der er på sagsområdet.
- En afdækning af grænseflader til andre sagsområder, der ikke overtages, herunder i forhold til udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske forhold.
- En afdækning af, hvilke internationale forpligtelser på sagsområdet som henholdsvis Grønland og Danmark er omfattet af.
- En opgørelse over statens udgifter (og eventuelle indtægter) på sagsområdet.
- En oversigt over eventuelle reale aktiver, der er tilknyttet sagsområdet.
- En oversigt over statsansat personale, der gør tjeneste på sagsområdet ved en dansk myndighed i Grønland.

- Relevante statistiske oplysninger vedrørende sagsområdet.

Det vil endvidere være hensigtsmæssigt at drøfte Naalakkersuisuts udkast til lovgivning om dels selve beslutningen om at overtage sagsområdet, dels om at etablere de nødvendige hjemler for det pågældende medlem af Naalakkersuisut i gældende lovgivning for Grønland.

Forberedelsen af overtagelsen kan for eksempel føre til:

- Forslag til fælleserklæring mellem vedkommende minister og medlem af Naalakkersuisut, fx om afslutning af forberedelsen af overtagelsen.
- Forslag til aftale om bl.a. samarbejde mellem relevante danske og grønlandske myndigheder efter overtagelsen, herunder om internationale forhold.

1.4. Den økonomiske ordning

Når et sagsområde overtages, overtager selvstyret også *finansieringen* af området fra tidspunktet for overtagelsen, jf. § 6, stk. 1, i selvstyreloven. Selvstyret overtager samtidig de *reale aktiver*, der er direkte forbundet med sagsområdet, jf. § 6, stk. 2, i selvstyreloven. *Statens årlige tilskud* til selvstyret er fastsat i § 5, stk. 1, i selvstyreloven. Tilskuddet udgør godt 3,4 mia. kr. årligt (2009-pris- og lønniveau). Det aktuelle beløb kan findes i § 7.31.01 i den danske finanslov. Såfremt selvstyret får indtægter fra råstofaktiviteter, der overstiger 75 mio. kr. årligt (2009-pris- og lønniveau), reduceres statens tilskud til selvstyret med et beløb, der svarer til halvdelen af de indtægter, som overstiger 75 mio. kr.

Det fremgår af lovbemærkningerne til selvstyreloven, at staten løbende og frem til selvstyrets overtagelse af et sagsområde sikrer en standard i Grønland på det pågældende sagsområde, som svarer til standarden i Danmark med de særlige afvigelser, der kan begrundes i grønlandske forhold.

1.5. Sprog

Det grønlandske sprog er det officielle sprog i Grønland, jf. § 20 i selvstyreloven. Dansk skal stadig kunne anvendes i offentlige anliggender, jf. lovbemærkningerne til selvstyreloven og landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning.

1.6. Selvstændighed

Selvstyreloven indeholder i § 21 en bestemmelse om Grønlands adgang til selvstændighed. Bestemmelsen indebærer, at hvis det grønlandske folk træffer beslutning om selvstændighed, indledes der forhandlinger mellem regeringen og Naalakkersuisut om gennemførelse af selvstændighed for Grønland efter reglerne i bestemmelsen. Selvstændighed for Grønland indebærer bl.a., at Grønland overtager højhedsretten over Grønland.

2. Inddragelse af Statsministeriet

Den grønlandske selvstyreordning hører under *Statsministeriets ressort*. De enkelte ministerier varetager sager vedrørende Grønland på områder, der svarer til deres danske ressort. Det gælder også eventuelle

spørgsmål eller sager på områder, som er overtaget af selvstyret, herunder generelle spørgsmål om internationale forpligtelser på området, fx på miljøområdet, jf. pkt. 5.1.

2.1. Sager, hvor Statsministeriet skal inddrages

I følgende sager skal ministeriet *inddrage Statsministeriet*:

- a) Sager om Grønland, som rejser spørgsmål om den grønlandske selvstyreordning, eller som er af væsentlig økonomisk, principiel eller politisk betydning.
- b) Sager om selvstyrets overtagelse af sagsområder.

Hvor ovennævnte sager forelægges for selvstyret, skal Statsministeriet inddrages, inden sagen forelægges for selvstyret.

2.2. Rådgivning

Statsministeriet rådgiver ministerierne i spørgsmål om den grønlandske selvstyreordning, herunder generelle spørgsmål om kompetenceafgrænsning, kontakt til selvstyret mv.

3. Lovgivning for Grønland

3.1. Hvor finder man lovgivning, der gælder for Grønland?

Statsministeriet udgiver løbende *Grønlandsk Lovregister* som elektronisk publikation. Lovregisteret indeholder en oversigt over de retsfor skrifter, der gælder for Grønland, dvs. både dansk lovgivning og selvstyrets lovgivning. Lovregisteret findes på Statsministeriets hjemmeside (www.stm.dk) under publikationer.

Dansk lovgivning, der gælder direkte for både Danmark og Grønland, kan findes på Retsinformation. Dansk lovgivning, der alene gælder for Grønland, kan ikke findes på Retsinformation, men derimod i Lovtidende. Dansk lovgivning for Grønland, som er kundgjort den 1. januar 2008 eller senere, kan findes elektronisk på www.lovtidende.dk. Dansk lovgivning for Grønland, som er kundgjort før den 1. januar 2008, kan findes i den trykte udgave af Lovtidende.

Rigsombudsmandens oversættelser til grønlandsk af dansk lovgivning, der gælder for Grønland, lægges løbende på Rigsombudsmandens hjemmeside (www.rigsombudsmanden.gl). Fra 2023 gøres oversættelserne i stedet offentligt tilgængelige på Naalakkersuisuts hjemmeside for lovgivning (www.nalunaarutit.gl).

Selvstyrets lovgivning findes på www.nalunaarutit.gl.

3.2. Udkast til forslag til love og udkast til administrative forskrifter

Når udkast til forslag til love eller administrative forskrifter udarbejdes, skal ministeriet være opmærksomt på det territoriale gyldighedsområde, dvs. om lovene eller de administrative forskrifter skal gælde for hele riget eller kun dele af riget.

Justitsministeriets *Vejledning om lov kvalitet* indeholder retningslinjer for, hvordan forslag til love bør udarbejdes, herunder territorialbestemmelser og anordningshjemler, dvs. bestemmelser, der giver hjemmel til ved kongelig anordning (herefter anordning) at sætte love i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Justitsministeriets *Vejledning om administrative forskrifter* indeholder retningslinjer for, hvordan anordninger, bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger bør udarbejdes. Vejledningens pkt. 9 vedrører administrative forskrifter for Grønland og Færøerne.

3.3. Lovtekniske spørgsmål

Spørgsmål af lovteknisk karakter i forbindelse med udarbejdelse af udkast til forslag til love og administrative forskrifter, herunder udkast til anordninger, kan rettes til Lovkvalitetskontoret i Justitsministeriet.

4. Proces for at indføre lovgivning for Grønland

Der sondres mellem *forudgående samarbejde* og *forelæggelse* for selvstyret. *Forudgående samarbejde* anvendes om den kontakt, der er mellem ministeriet og det grønlandske departement med henblik på at gøre sagen klar til den formelle *forelæggelse*, hvor selvstyret anmodes om at afgive udtalelse om udkast til forskrifter. Det forudgående samarbejde kan, afhængig af sagens karakter, eventuelt ske i forbindelse med ministeriets høring over udkast til lovgivning.

Forud for, at udkast til forslag til love og administrative forskrifter sendes i høring i Grønland, skal ministeriet overveje kredsen af høringsparter i Grønland. Det grønlandske departement indgår i kredsen af relevante høringsparter. Ministeriet skal kontakte det grønlandske departement for at afklare, hvilke øvrige myndigheder og interessenter i Grønland som skal høres.

Det er det grønlandske departement, der står for at høre de grønlandske høringsparter og videresende deres høringssvar til ministeriet sammen med det grønlandske departements egne bemærkninger hertil, medmindre der aftales en anden fremgangsmåde.

Ministeriet skal sørge for, at udkast til lovgivning oversættes til grønlandsk med henblik på at lovgivningen kan sendes i høring i Grønland både i en grønlandsk og en dansk udgave, jf. pkt. 4.10 og 6.3.

Pkt. 4 vedrører alene *processen for forelæggelse* af lovgivning for selvstyret.

Udkast til lovforslag, som skal gælde for Grønland, og udkast til anordninger om ikrafttræden af love for Grønland behandles i Inatsisartut, jf. pkt. 4.11, og har forud herfor været behandlet i Naalakkersuisut. Udkast til andre administrative forskrifter end anordninger, typisk bekendtgørelser, behandles alene i Naalakkersuisut.

I pkt. 4.1-4.4 behandles udkast til forslag til love. I pkt. 4.5 behandles udkast til anordninger. I pkt. 4.6 behandles udkast til bekendtgørelser. I pkt. 4.7 behandles allerede udstedte bekendtgørelser.

Der er i bilaget til denne vejledning medtaget en skematisk oversigt over, hvornår ministeriet skal henholdsvis forelægge udkast til forslag love og udkast til administrative forskrifter for selvstyret, og hvornår ministeriet skal afvente en udtalelse. Det bemærkes, at skemaet alene er af summarisk karakter og derfor skal suppleres med de oplysninger, som fremgår af de følgende punkter.

4.1. Udkast til forslag til love, som skal gælde for Danmark og helt eller delvist også direkte for Grønland

Regeringens udkast til forslag til love, som skal gælde for Danmark og helt eller delvist også skal gælde direkte for Grønland, skal *forelægges* for selvstyret, inden lovforslaget fremsættes for Folketinget, jf. § 17, stk. 1, i selvstyreloven. Disse situationer kan forekomme, når der er behov for en ens retstilstand i riget. Der kan som eksempel henvises til tronfølgeoven, jf. lovbekendtgørelse nr. 847 af 4. september 2009.

Ved udkast til forslag til ændringslove, som ændrer flere love (*samlelovforslag*), og hvor enkelte bestemmelser skal gælde *direkte* for Grønland, skal ministeriet gøre selvstyret særskilt opmærksom på disse bestemmelser i forbindelse med forelæggelsen.

Ministeriet *afventer* som udgangspunkt selvstyrets udtalelse, inden lovforslaget fremsættes for Folketinget. Lovforslaget kan dog i ekstraordinære situationer, fx i særligt hastende tilfælde, fremsættes parallelt for Folketinget og Inatsisartut og – i modsætning til de lovforslag, der er nævnt under pkt. 4.2 – om nødvendigt også vedtages af Folketinget og træde i kraft, herunder for Grønland, inden selvstyrets udtalelse foreligger, jf. pkt. 4.12.

Ministeriet kan fastsætte en *frist* for selvstyrets udtalelse, jf. § 17, stk. 3, i selvstyreloven. Det forudsættes, at fristen er så lang, som forholdet i det konkrete tilfælde tillader. Når der fastsættes en frist, skal der tages hensyn til, at sagen skal behandles i Inatsisartut, og at sagens dokumenter skal oversættes til grønlandsk, jf. pkt. 4.10 og 4.11.

De grønlandske høringsparter, herunder det grønlandske departement, skal fremgå af oversigten over hørte myndigheder i lovforslagets bemærkninger.

Det skal endvidere fremgå af lovforslagets bemærkninger, at forslaget har været forelagt for selvstyret, ligesom selvstyrets, herunder Inatsisartuts, stillingtagen til forslaget skal oplyses.

4.2. Udkast til forslag til love, der indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for eller har særlig betydning for Grønland

Regeringens udkast til forslag til love, der indeholder bestemmelser, som *udelukkende gælder* for Grønland (typisk særlige love for Grønland) eller har *særlig betydning* for Grønland, skal *forelægges* for selvstyret, inden lovforslaget fremsættes for Folketinget, jf. efter § 17, stk. 2, i selvstyreloven. Der kan som eksempel henvises til kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 7. september 2017 med senere ændringer.

Ministeriet *afventer* som udgangspunkt selvstyrets udtalelse, inden lovforslaget fremsættes for Folketinget. Lovforslaget kan dog i ekstraordinære situationer, fx i særligt hastende tilfælde, fremsættes parallelt

for Folketinget og Inatsisartut, inden selvstyrets udtalelse foreligger, jf. pkt. 4.12. I modsætning til de forslag til love, der er omtalt under pkt. 4.1, afventes selvstyrets udtalelse, inden Folketinget vedtager lovforslaget, også selv om der foreligger en ekstraordinær situation.

Ministeriet kan fastsætte en *frist* for selvstyrets udtalelse, jf. § 17, stk. 3, i selvstyreloven. Det forudsættes, at fristen er så lang, som forholdet i det konkrete tilfælde tillader. Når der fastsættes en frist, skal der tages hensyn til, at sagen skal behandles i Inatsisartut, og at sagens dokumenter skal oversættes til grønlandsk, jf. pkt. 4.10 og 4.11.

De grønlandske høringsparter, herunder det grønlandske departement, skal fremgå af oversigten over hørte myndigheder i lovforslagets bemærkninger.

Det skal endvidere fremgå af lovforslagets bemærkninger, at udkast til forslaget har været forelagt for selvstyret, ligesom selvstyrets, herunder Inatsisartuts, stillingtagen til forslaget skal oplyses.

4.3. Udkast til forslag til love, som ikke gælder for Grønland, men som kan sættes i kraft ved anordning

Regeringens udkast til forslag til love, som *ikke* gælder for Grønland, men som kan sættes i kraft ved anordning, skal *forelægges* for selvstyret, inden lovforslaget fremsættes for Folketinget, jf. § 17, stk. 2, i selvstyreloven.

Da lovene ikke får direkte virkning for Grønland, er der tale om mere teknisk/administrativt prægede forelæggelser, der skal gøre selvstyret bekendt med lovgivning, som kan sættes i kraft for Grønland ved anordning, bl.a. med henblik på at give mulighed for bemærkninger til anordningshjemmelen. Disse forelæggelser behandles som udgangspunkt alene på embedsmandsniveau. Lovforslagene kan derfor fremsættes for og vedtages af Folketinget samt træde i kraft, uden at selvstyrets udtalelse foreligger.

Naalakkersuisuts administration skal orienteres om, hvornår lovforslaget forventes fremsat for Folketinget. Eventuelle bemærkninger fra Naalakkersuisuts administration som kommer, efter at lovforslaget er fremsat, videresendes i givet fald til Folketinget.

De grønlandske høringsparter, herunder det grønlandske departement, skal fremgå af oversigten over hørte myndigheder i lovforslagets bemærkninger.

Når love, der kan sættes i kraft for Grønland ved anordning, er kundgjort i Lovtidende, skal ministeriet snarest herefter afklare med det grønlandske departement, om – og i givet fald hvornår – loven ønskes sat i kraft for Grønland. Hvis der er et ønske herom, udarbejder ministeriet udkast til anordning, der forelægges for selvstyret, jf. pkt. 4.5.

4.4. Udkast til forslag til love, som ikke gælder for Grønland

Regeringens udkast til forslag til love, som ikke gælder for og heller ikke kan sættes helt eller delvist i kraft for Grønland, forelægges ikke for selvstyret.

4.5. Udkast til anordninger, som sætter love i kraft for Grønland

Udkast til anordninger, som sætter love i kraft for Grønland, skal *forelægges* for selvstyret, inden anordningen udstedes, jf. § 18, stk. 2, i selvstyreloven.

Ministeriet *afventer* selvstyrets udtalelse, inden anordningen udstedes.

Ministeriet kan fastsætte en *frist* for selvstyrets udtalelse, jf. § 18, stk. 3, i selvstyreloven. Det forudsættes, at fristen er så lang, som forholdet i det konkrete tilfælde tillader. Når der fastsættes en frist, skal der tages hensyn til, at sagen skal behandles i Inatsisartut, og at sagens dokumenter skal oversættes til grønlandsk, jf. pkt. 4.10 og pkt. 4.11.

4.6. Udkast til bekendtgørelser, som skal gælde for Grønland

Udkast til bekendtgørelser, som skal gælde for Danmark og Grønland, udkast til særskilte bekendtgørelser for Grønland og udkast til bekendtgørelser, som har særlig betydning for Grønland, skal *forelægges* for Naalakkersuisut, inden bekendtgørelsen udstedes, jf. § 18, stk. 2, i selvstyreloven. Bekendtgørelser behandles ikke i Inatsisartut.

Ministeriet skal som udgangspunkt *afvente* Naalakkersuisuts udtalelse, inden bekendtgørelser, som skal gælde for både Danmark og Grønland, udstedes.

Det bemærkes, at der i praksis ofte er behov for – i stedet for at udstede bekendtgørelser for både Danmark og Grønland – at begrænse bekendtgørelsernes territoriale anvendelsesområde til Danmark og udstede særskilte bekendtgørelser for Grønland. Det kan skyldes, at den fornødne inddragelse af Naalakkersuisut af tidsmæssige grunde ikke er mulig, at lovgivningen i Grønland og i Danmark ikke er ens, eller at reglerne i øvrigt skal have et andet indhold for Grønland end for Danmark. I sådanne tilfælde kan der i stedet udstedes særskilte bekendtgørelser for Grønland, som forinden skal forelægges for Naalakkersuisut.

Ved særskilte bekendtgørelser for Grønland og ved bekendtgørelser, som har særlig betydning for Grønland, skal ministeriet *afvente* Naalakkersuisuts udtalelse, inden bekendtgørelsen udstedes.

Ministeriet kan fastsætte en *frist* for Naalakkersuisuts udtalelse, jf. § 18, stk. 3, i selvstyreloven. Det forudsættes, at fristen er så lang, som forholdet i det konkrete tilfælde tillader.

4.7. Allerede udstedte bekendtgørelser, som gælder for Danmark, og som skal gælde for Grønland

Når love sættes i kraft for Grønland ved anordning, bør ministeriet altid tage stilling til, om bekendtgørelser, der allerede er udstedt for Danmark i medfør af den lov, der sættes i kraft for Grønland, også skal gælde for Grønland efter lovens ikrafttræden i Grønland. Dette bør normalt ske ved, at der i anordningerne medtages en udtrykkelig bestemmelse herom. Det gælder også, hvis bekendtgørelserne ikke skal gælde for Grønland. Der henvises til Justitsministeriets *Vejledning om administrative forskrifter, pkt. 9.1.6*.

Der vil dog i praksis ofte være behov for at udstede særskilte bekendtgørelser for Grønland, jf. pkt. 4.6.

Bekendtgørelser, som allerede er udstedt for Danmark, og som skal gælde for Grønland, skal *forelægges* for Naalakkersuisut, jf. § 18, stk. 2, i selvstyreloven. Bekendtgørelser behandles ikke i Inatsisartut.

Ministeriet skal *afvente* Naalakkersuisuts udtalelse, inden bekendtgørelser sættes i kraft ved anordning.

Ministeriet kan fastsætte en *frist* for Naalakkersuisuts udtalelse, jf. § 18, stk. 3, i selvstyreloven. Det forudsættes, at fristen er så lang, som forholdet i det konkrete tilfælde tillader.

4.8. Kommunikationsveje

Når ministeriet kommunikerer med Naalakkersuisuts administration om lovgivning, kan det ske direkte til det grønlandske departement. Rigsombudsmanden i Grønland skal samtidig orienteres, jf. pkt. 6.2. På den måde kan Rigsombudsmanden være orienteret om aktuelle sager hos danske myndigheder vedrørende Grønland og kan bistå ministeriet.

Ministeriet kan også sende sager via Rigsombudsmanden. Ministeriet skal i disse tilfælde oplyse, at Rigsombudsmanden anmodes om at forelægge sagen for selvstyret og derfor ikke blot modtager sagen til orientering.

4.9. Hvilke oplysninger skal sendes med ved forelæggelser?

Når udkast til *forslag til love* (herunder forslag til samlelove), som skal gælde direkte for Grønland, forelægges for selvstyret, skal der medsendes et resumé af indholdet, herunder hvad hovedformålet med lovgivningen er, samt hvordan lovgivningen i Grønland vil adskille sig fra lovgivningen i Danmark. Resuméet skal oversættes til grønlandsk, jf. pkt. 4.10. Der skal endvidere medsendes det høringsnotat, der er udarbejdet til brug for behandlingen af lovforslaget i Folketinget.

Ved udkast til *anordninger*, som sætter love i kraft for Grønland, skal der ligeledes medsendes et resumé af indholdet, herunder hvor anordningen adskiller sig fra lovens bestemmelser. Bemærkningerne til lovforslaget skal endvidere medsendes. Der udarbejdes som udgangspunkt ikke et høringsnotat for anordninger, men det kan i helt særlige tilfælde aftales mellem ministeriet og det grønlandske departement, at der udarbejdes et høringsnotat.

I øvrigt bør ministeriet bistå med at udarbejde redegørelser, deltage i møder og lignende, hvis selvstyret ønsker det.

Ved udkast til forslag til love, som *ikke* skal gælde direkte for Grønland, men har *anordningshjemmel*, jf. pkt. 4.3, skal ministeriet som udgangspunkt ikke udarbejde et resumé.

4.10. Oversættelse af lovgivning

Udkast til dansk lovgivning, som skal gælde for Grønland, skal oversættes til grønlandsk med henblik på, at udkastene kan sendes *i høring* i Grønland både i en grønlandsk og en dansk udgave.

Udkast til dansk lovgivning, som skal gælde for Grønland, skal også foreligge både på grønlandsk og dansk forud for, at sagen behandles i Naalakkersuisut i forbindelse med *forelæggelsen* for selvstyret, jf. pkt. 4.

Der henvises til pkt. 6.3 om bistand til ministeriernes oversættelse af udkast til lovgivning mv. til grønlandsk.

4.11. Behandling i Inatsisartut

Udkast til forslag til love, som skal gælde direkte for Grønland, og udkast til anordninger om ikrafttræden af love for Grønland skal behandles af Inatsisartut som led i selvstyrets behandling af sagen, jf. § 13, stk. 2, i Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut. Tidspunkterne for Inatsisartuts samlinger er omtalt i pkt. 8.1.

Hvis det bliver nødvendigt at foretage ændringer i de nævnte forskrifter, efter at de er forelagt for Inatsisartut, skal ministeriet hurtigst muligt orientere og sende de ændrede forskrifter til det grønlandske departement. Ministeriet skal samtidig drøfte spørgsmålet om orientering af Inatsisartut med det grønlandske departement med henblik på, at Inatsisartut først færdigbehandler sagen, når de ændrede forskrifter foreligger. Hvis Inatsisartut modtager de ændrede forskrifter, efter at Inatsisartut har færdigbehandlet sagen, og hvis der er tale om indholdsmæssige ændringer, vil sagen skulle behandles af Inatsisartut på ny.

Skal retsforskrifterne behandles i Inatsisartut på forårssamlingen, skal de i udgangspunktet sendes til det grønlandske departement i begyndelsen af januar. Skal retsforskrifterne behandles i Inatsisartut på efterårssamlingen, skal de i udgangspunktet sendes til det grønlandske departement i begyndelsen af juni. Fristerne for samlingerne kan dog variere for hver samling, da disse fastsættes efter forretningsordenen for Inatsisartut, jf. pkt. 8.1.

4.12. Parallelbehandling i Folketinget og Inatsisartut

Ved udkast til forslag til love, hvor ministeriet skal afvente en udtalelse fra selvstyret inden fremsættelse for Folketinget, jf. pkt. 4.1 og 4.2, og hvor forslaget efter selvstyrets egne regler skal behandles i Inatsisartut, jf. pkt. 4.11, er der praksis for, at forslaget i ekstraordinære situationer, fx i særligt hastende tilfælde, og efter nærmere aftale mellem ministeriet og det grønlandske departement, kan behandles parallelt i Inatsisartut og Folketinget.

Ministeriet skal i disse tilfælde søge behandlingen af lovforslaget tilrettelagt således, at selvstyrets endelige udtalelse foreligger, inden det relevante udvalg i Folketinget afgiver betænkning forud for 2. behandling af lovforslaget. Ministeriet skal derfor være i dialog med det grønlandske departement om, hvornår den endelige udtalelse kan forventes at foreligge. Det bemærkes, at der må påregnes en vis tid til behandlingen af lovforslaget i Inatsisartut med henblik på at overholde selvstyrets egne regler herfor, herunder fristregler (www.ina.gl).

Herudover skal ministeriet tidligst muligt orientere det relevante udvalg i Folketinget om behovet for parallelbehandling. Det skal endvidere fremgå af den skriftlige fremsættelsestale, at det fremsatte lovforslag behandles parallelt i Inatsisartut.

Det bemærkes, at forslag til love, som skal gælde for Danmark og helt eller delvist også direkte for Grønland, jf. pkt. 4.1, i ekstraordinære situationer, fx i særligt hastende tilfælde, kan vedtages af Folketinget og træde i kraft, herunder for Grønland, inden selvstyrets udtalelse foreligger. Dette er i modsætning til forslag til love, der indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland, jf. pkt. 4.2, hvor selvstyrets udtalelse afventes, inden Folketinget vedtager lovforslaget, også selvom der foreligger en ekstraordinær situation.

Der henvises til statsministerens brev af 5. januar 2016 til Folketingets Grønlandsudvalg (GRU alm. del – bilag 27 (folketingsåret 2015-16)).

4.13. Processen efter forelæggelse

Når selvstyrets udtalelse foreligger om retsfor skrifter, der skal gælde for Grønland, skal ministeriet hurtigst muligt gennemføre den videre proces i forhold til Folketingets behandling eller udstedelse af retsfor skrifterne, herunder iværksætte kundgørelse.

4.14. Kundgørelse

Dansk lovgivning, der skal gælde for Grønland, skal kundgøres i Lovtidende.

Cirkulærer fra danske myndigheder sendes til myndigheder, der er omfattet af cirkulæret.

5. Udenrigsforhold

Naalakkersuisuts muligheder for at handle på det udenrigspolitiske område er fastsat i selvstyrelovens kapitel 4 og i aftaler med regeringen, jf. § 11, stk. 1, i selvstyreloven.

Regeringen og Naalakkersuisut samarbejder på det udenrigspolitiske område inden for rammerne af selvstyreordningen og grundloven. Samarbejdet foregår både i forhold til bilaterale relationer og i en række internationale fora, hvor der sker en tæt koordinering af Kongeriget's interesser, fx i Arktisk Råd.

5.1. Kompetence på det udenrigspolitiske område

Rigsmyndighederne har kompetencen til at indgå folkeretlige forpligtelser for hele riget og har ansvaret for at føre udenrigspolitikken, jf. § 19 i grundloven.

For at styrke samarbejdet på det udenrigspolitiske område underskrev regeringen og Naalakkersuisut i maj 2003 en fælles principerklæring om Grønlands medvirken og medinddragelse i udenrigs- og sikkerhedspolitikken (*Itilleq-erklæringen*). Erklæringen kan findes på www.stm.dk. Erklæringen vedrører indgåelse af folkeretlige aftaler, der ikke falder ind under fuldmagtsordningen, jf. pkt. 5.2, og som derfor indgås af regeringen.

Erklæringen indeholder en række bredere politiske principper for medindflydelse og medinddragelse af Naalakkersuisut i forvaltningen af udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål af særlig betydning for Grønland. Erklæringen omhandler også Naalakkersuisuts deltagelse i internationale forhandlinger

og mulighederne for at medunderskrive på folkeretlige aftaler sammen med regeringen. Erklæringens principper er afspejlet i selvstyreloven og er fortsat gældende.

For yderligere at styrke samarbejdet om udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken oprettede regeringen, Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut i oktober 2021 Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitisk Kontaktudvalg på politisk niveau som supplement til det daglige samarbejde på områderne mellem landene.

Selvstyret er undergivet de forpligtelser, der følger af folkeretlige aftaler og andre internationale regler, som gælder for Grønland, og som til enhver tid er bindende for riget, jf. § 16, stk. 1, i selvstyreloven.

Spørgsmål om selvstyrets opfyldelse af folkeretlige forpligtelser på sagsområder, som er overtaget, hører under det ministerium, som har ansvaret på det pågældende sagsområde i Danmark, jf. pkt. 1.2 og 2. Det betyder fx, at det ministerium, der har ressortansvaret for FN's Børnekonvention, også varetager opgaverne herom i relation til Grønland.

Foranstaltninger, som selvstyret påtænker at træffe, og hvis iværksættelse er af væsentlig betydning for rigets forhold til udlandet, herunder rigets deltagelse i internationalt samarbejde, *forhandles* med regeringen inden vedtagelsen, jf. § 16, stk. 2, i selvstyreloven.

5.2. Fuldmagtsordningen

Selvstyreloven indeholder i § 12 en fuldmagtsordning, som indebærer, at Naalakkersuisut med fremmede stater og internationale organisationer på rigets vegne kan *forhandle og indgå folkeretlige aftaler*, når visse betingelser er opfyldt. Aftalen skal således alene vedrøre Grønland og fuldt ud angå sagsområder, som selvstyret har overtaget. Ordningen omfatter ikke folkeretlige aftaler, som berører forsvars- og sikkerhedspolitikken, samt folkeretlige aftaler, som skal gælde for Danmark, eller som forhandles inden for en international organisation, hvoraf Kongeriget Danmark er medlem. De bærende principper i fuldmagtsordningen er generelle og finder ligeledes anvendelse, når der er tale om andre internationale kontakter og forhandlinger end dem, der sigter på at indgå folkeretligt bindende forpligtelser. Fuldmagtsordningen kan bl.a. anvendes inden for områderne: Fiskeri, handel, skatteforhold, kultur og forskning, der er overtaget af selvstyret. Naalakkersuisut har således bl.a. indgået dobbeltbeskatningsaftaler med andre lande.

I folkeretlige aftaler, som Naalakkersuisut forhandler og indgår på rigets vegne med fremmede stater eller internationale organisationer, bør det fremgå, at aftalen angår overtagne sagsområder.

Grønlands Naalakkersuisut og Færøernes landsstyre kan beslutte at handle i forening ved folkeretlige aftaler, som vedrører både Grønland og Færøerne, når de øvrige betingelser er opfyldt (Kongeriget Danmark for så vidt angår Færøerne og Grønland – den såkaldte DFG-ordning). Hvis Grønland og Færøerne ikke ønsker at benytte muligheden for at handle i forening, vil forhandlingerne skulle ske med rigets udenrigstjenestes medvirken.

Fuldmagtsordningen giver endvidere mulighed for, at Grønland kan *søge medlemskab af internationale organisationer*, der åbner adgang for medlemskab i eget navn af andre enheder end stater og sammenslutninger af stater (typisk associeret medlemskab), hvor dette er foreneligt med Grønlands forfatningsmæssige

ge status. Regeringen kan efter anmodning fra Naalakkersuisut beslutte at indgive eller støtte sådanne ansøgninger.

Selvstyreloven forudsætter, at regeringen og Naalakkersuisut samarbejder i mellemfolkelige anliggender, som fastsat i loven, med henblik på at sikre såvel Grønlands interesser som Kongeriget Danmarks samlede interesser, jf. § 11, stk. 2, i selvstyreloven. Det grønlandske departement underretter derfor ministeriet om påtænkte forhandlinger under fuldmagtsordningen, inden disse forhandlinger påbegyndes, og om forløbet af forhandlingerne, inden folkeretlige aftaler indgås eller opsiges, jf. § 12, stk. 5, i selvstyreloven.

Udenrigsministeriet har udstedt *retningslinjer for samarbejdet* mellem regeringen og Naalakkersuisut om fuldmagtsordningen, herunder en enkel procedure for at høre Udenrigsministeriet, når Naalakkersuisut ønsker at indgå aftaler mv. Retningslinjerne findes på Statsministeriets hjemmeside (www.stm.dk) under den grønlandske selvstyreordning.

Regeringens og Folketingets *forfatningsmæssige ansvar og beføjelser* på det udenrigspolitiske område efter § 19 i grundloven begrænses ikke af selvstyrelovens bestemmelser om fuldmagtsordningen, jf. § 11, stk. 3, i selvstyreloven.

Selvstyreloven giver mulighed for, at repræsentanter for Naalakkersuisut kan ansættes på *Kongerigets udenrigsrepræsentationer* til at varetage grønlandske interesser inden for sagsområder, som fuldt ud er overtaget af selvstyret, jf. § 15 i selvstyreloven.

5.3. Behandling af folkeretlige aftaler mv. i forhold til Grønland

Der er i bilaget til denne vejledning medtaget en skematisk oversigt over, hvornår ministeriet skal henholdsvis *underrette* om forhandlinger om folkeretlige aftaler og *forelægge* spørgsmål om at indgå og opsiges folkeretlige aftaler for selvstyret. Det bemærkes, at skemaet alene er af summarisk karakter og derfor skal suppleres med de oplysninger, som fremgår af de følgende punkter.

5.4. Underretning inden forhandlinger

Selvstyrelovens § 13 vedrørende *inddragelse af selvstyret* i forbindelse med forhandlingen af folkeretlige aftaler, der ikke falder ind under fuldmagtsordningen, og som derfor *indgås af regeringen*, er udformet med fuld hensyntagen til Itilleq-erklæringens principper.

Ministeriet skal underrette Naalakkersuisut forud for, at der indledes forhandlinger om folkeretlige aftaler, som har særlig betydning for Grønland, jf. § 13, stk. 1, i selvstyreloven.

Naalakkersuisut får herved mulighed for at tilkendegive synspunkter, som ønskes inddraget i forhandlingerne. Af hensyn til Naalakkersuisuts forberedelser skal ministeriet underrette så tidligt som muligt. Spørgsmålet om, hvornår aftaler har særlig betydning for Grønland, fastlægges efter drøftelse mellem ministeriet og det grønlandske departement, jf. pkt. 5.12.

5.5. Forelæggelse for selvstyret

Udkast til folkeretlige aftaler, som har særlig betydning for Grønland, skal, inden de indgås eller opsiges, forelægges Naalakkersuisut til udtalelse, jf. § 13, stk. 4, i selvstyreloven.

Tiltrædelse af folkeretlige aftaler skal behandles af Inatsisartut, jf. § 13, stk. 2, i Inatsisartutlov nr. 26 af 18. november 2010 om Inatsisartut og Naalakkersuisut (med senere ændringer).

Ministeriet kan fastsætte en *frist* for selvstyrets udtalelse. Det forudsættes, at fristen er så lang, som forholdet i det konkrete tilfælde tillader. Når der fastsættes en frist, skal der tages hensyn til, at sagen eventuelt skal behandles i Inatsisartut, og at sagens dokumenter skal oversættes til grønlandsk, jf. pkt. 5.8 og 5.9.

5.6. Kommunikationsveje

Kommunikation om folkeretlige aftaler mv. kan ske direkte til det grønlandske departement. Rigsombudsmanden i Grønland skal samtidig orienteres, jf. pkt. 6.2. På den måde kan Rigsombudsmanden være orienteret om aktuelle sager hos rigsmyndighederne vedrørende Grønland og kan bistå ministeriet.

Ministeriet kan også sende sager via Rigsombudsmanden. Ministeriet skal i dette tilfælde oplyse, at Rigsombudsmanden anmodes om at forelægge sagen for selvstyret og derfor ikke blot modtager sagen til orientering.

5.7. Hvilke oplysninger skal sendes med ved forelæggelser?

Når folkeretlige aftaler forelægges for selvstyret, skal sagen ledsages af et resumé af indholdet. Resuméet skal tillige indeholde en beskrivelse af den betydning, gennemførelsen af aftalen har fået eller forudses at få for dansk lovgivning. I øvrigt bør ministeriet bistå med at udarbejde redegørelser, deltage i møder og lignende, hvis selvstyret ønsker det.

5.8. Oversættelse af folkeretlige aftaler

Ved forelæggelse for selvstyret, jf. pkt. 5.5, skal den folkeretlige aftale og resumé heraf oversættes til grønlandsk. Oversættelsen skal finde sted, inden sagen behandles i Naalakkersuisut forud for, at sagen forelægges for Inatsisartut. Tidspunkterne for Inatsisartuts samlinger er omtalt i pkt. 8.1.

Rigsombudsmanden i Grønland forestår i udgangspunktet og efter praksis oversættelse af sagens dokumenter, jf. pkt. 6.3.

Folkeretlige aftaler, som gælder for Grønland, men som ikke har særlig betydning for Grønland, oversættes som udgangspunkt ikke til grønlandsk. Det skal dog altid overvejes, om folkeretlige aftaler har en almen interesse, der tilsiger, at de bør oversættes til grønlandsk. Fx er konventioner om menneskerettigheder blevet oversat til grønlandsk.

5.9. Behandling i Inatsisartut

Naalakkersuisut skal indhente Inatsisartuts udtalelse om ratifikation af folkeretlige aftaler, der har virkning for Grønland.

Skal en folkeretlig aftale behandles i Inatsisartut på forårssamlingen, skal den i udgangspunktet sendes til det grønlandske departement i begyndelsen af januar. Skal en folkeretlig aftale behandles på efterårssamlingen, skal den i udgangspunktet sendes til det grønlandske departement i begyndelsen af juni. Fristerne for samlingerne kan dog variere for hver samling, da disse fastsættes i henhold til forretningsordenen for Inatsisartut, jf. pkt. 8.1.

5.10. Territorialerklæringer og undertegnelse

Finder ministeriet det nødvendigt at indgå folkeretlige aftaler, uden at selvstyrets tilslutning foreligger, sker dette i videst muligt omfang uden virkning for Grønland, jf. § 13, stk. 4, 2. pkt., i selvstyreloven. Ministeriet skal dog i sådanne tilfælde snarest efter undertegnelse eller ratifikationen indhente en udtalelse fra selvstyret om, hvorvidt aftalen skal have virkning for Grønland, og territorialerklæringen trækkes tilbage.

Normalt vil det være muligt at indgå folkeretlige aftaler med virkning alene for Danmark, således at selvstyret selv kan træffe beslutning om, hvorvidt de pågældende aftaler ønskes anvendt i forhold til Grønland. Ved visse typer af folkeretlige aftaler – fx vedrørende menneskerettigheder eller terrorismebekæmpelse – er det dog ikke muligt eller ønskeligt at afgive en territorialerklæring eller begrænse en aftales territoriale anvendelsesområde.

Aftaler, hvor Danmark og Grønland i fællesskab har været inddraget i forhandlingerne, *undertegnes* af regeringen, i videst muligt omfang sammen med Naalakkersuisut, jf. § 13, stk. 3, i selvstyreloven.

5.11. Bistand ved indgåelse af folkeretlige aftaler

Hvis der opstår spørgsmål i relation til Grønland i forbindelse med indgåelse af folkeretlige aftaler, kan disse spørgsmål forelægges for Juridisk Tjeneste i Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet har i *Vejledning vedrørende traktatindgåelse* beskrevet forholdet til Grønland (og Færøerne). Vejledningen findes på Udenrigsministeriets hjemmeside (www.traktat.um.dk).

5.12. Samarbejde om internationale forhold i øvrigt

Det vil ofte være hensigtsmæssigt, at ministeriet etablerer et samarbejde med det grønlandske departement om internationale forhold, herunder om kriterier for, hvornår aftaler skal anses for at have særlig betydning for Grønland, jf. pkt. 5.4. Der er fx i 2012 indgået en samarbejdsaftale mellem regeringen og Naalakkersuisut om de internationale klimaforhandlinger under FN's klimakonvention (aftalen er oversendt til Folketinget i forbindelse med besvarelse af 28. september 2012 af spørgsmål nr. 341 (Alm. del) fra Folketingets Finansudvalg). Samarbejdet kan fx også vedrøre håndteringen af forhandlinger om folkeretlige aftaler i øvrigt samt rapporter og eksaminationer om konventioner, der omfatter Grønland. Samarbejdet kan endvidere omfatte møder i internationale fora, hvor sager, der vedrører Grønland, behandles, herunder sammensætning af rigets delegation. Der er fx et fast samarbejde mellem danske myndigheder og Naalakkersuisuts administration om rigets rapporter mv. i forbindelse med FN's menneskerettighedskonventioner.

Endvidere bør der aftales en *procedure*, hvorefter ministeriet orienterer det grønlandske departement om de ændringer i dansk lovgivning, som forudses gennemført som konsekvens af indgåede folkeretlige aftaler, der også gælder for Grønland. Tilsvarende bør der aftales en procedure for, hvorledes det grønlandske departement orienterer ministeriet om de foranstaltninger, der er truffet til opfyldelse af internationale forpligtelser.

I sager med relation til EU, hvori Grønland har en væsentlig interesse, fx inden for handels- og fiskeripolitik, indgår og høres Naalakkersuisuts administration i forbindelse med drøftelser i det relevante *EU-specialudvalg*.

6. Rigsombudsmanden i Grønland

6.1. Rigsombudsmanden i Grønland som institution

Rigsombudsmanden i Grønland er en institution under Statsministeriet. Rigsombudsmanden fungerer som bindeled mellem rigsmyndighederne og selvstyret, bortset fra de områder hvor andre danske myndigheder er repræsenteret i Grønland (politi, retsvæsen, forsvar m.fl.).

Rigsombudsmanden sender jævnligt orienteringer til danske myndigheder om udviklingen og forholdene i Grønland og bistår danske myndigheder med at fremskaffe oplysninger om grønlandske forhold, herunder selvstyrets lovinitiativer. Såfremt ministeriet ønsker, at Rigsombudsmanden skal følge særlige områder, bistår Rigsombudsmanden med det.

Rigsombudsmanden administrerer endvidere bl.a. væsentlige dele af den familieretlige lovgivning i Grønland. Rigsombudsmanden forestår herudover bevilling af fri proces, tilladelser til transitophold på Thule Air Base, afvikling af valg i Grønland til Folketinget samt folkeafstemninger, der bestemmes af Folketinget, og bistår ved bl.a. minister- og embedsmandsbesøg i Grønland, jf. pkt. 7.1.

Rigsombudsmanden kan efter anmodning bistå myndigheder i Grønland med at fremskaffe oplysninger fra danske myndigheder.

6.2. Forelæggelse af sager for selvstyret

Danske myndigheders *forelæggelse* af sager for selvstyret kan ske direkte til det grønlandske departement. Rigsombudsmanden i Grønland skal samtidig *orienteres*. På den måde kan Rigsombudsmanden være orienteret om aktuelle sager hos rigsmyndighederne vedrørende Grønland og kan bistå ministeriet. Forelæggelsen kan også ske via Rigsombudsmanden. Ministeriet skal i disse tilfælde oplyse, at Rigsombudsmanden anmodes om at forelægge sagen for selvstyret og derfor ikke blot modtager sagen til orientering.

6.3. Bistand til oversættelse

Rigsombudsmanden i Grønland forestår i udgangspunktet og efter praksis oversættelse af retsfor skrifter, korrespondance mv. til grønlandsk. Ministeriet forestår dog selv oversættelse af større opgaver, fx om-

fattende retsfor skrifter, rapporter mv. Rigsombudsmanden kan være behjælpelig med oplysninger om eksterne oversættere.

Rigsombudsmanden bør kontaktes så tidligt som muligt for at afklare det tidsmæssige perspektiv på en oversættelsesopgave med henblik på, at oversættelsen kan færdiggøres inden for en eventuel forudsat frist.

6.4. Fremsendelse af endelige oversættelser til Rigsombudsmanden

Ministeriet skal hurtigst muligt sende den version af retsfor skrifter, som er blevet kundgjort i Lovtidende, jf. pkt. 4.14, til Rigsombudsmanden i Grønland med *markering af de ændringer*, der er i forhold til de udkast til for skrifter, som Rigsombudsmanden tidligere har oversat til brug for forelæggelsen for selvstyret. Dette sker med henblik på at gøre for skrifterne offentligt tilgængelig på grønlandsk, jf. pkt. 3.1.

Såfremt ministeriet har fået oversat retsfor skrifter ved ekstern oversætter, skal ministeriet hurtigst muligt sende oversættelsen af den version af for skriften, som er kundgjort i Lovtidende, til Rigsombudsmanden. Rigsombudsmanden lægger herefter oversættelsen til grønlandsk af de kundgjorte retsfor skrifter på Rigsombudsmandens hjemmeside (www.rigsombudsmanden.gl), jf. pkt. 3.1.

6.5. Kontaktoplysninger

Rigsombudsmanden i Grønlands adresse er: Indaleeqqap Aqq. 3, postboks 1030, 3900 Nuuk. Telefon: +299 32 10 01. E-mailadresse: ro@gl.stm.dk. Hjemmesideadresse: www.rigsombudsmanden.gl.

7. Besøg og rejser

7.1. Hvem skal orienteres?

Ministeriet skal så tidligt som muligt orientere det grønlandske departement og Rigsombudsmanden om *ministerbesøg* i Grønland. Ministerbesøg i Grønland afklares og tilrettelægges i samarbejde mellem ministeriet og det grønlandske departement, hvis besøget eksempelvis indebærer møder på politisk niveau, eller hvis repræsentanter fra udlandet deltager i besøget. Rigsombudsmanden deltager efter behov i tilrettelæggelsen af ministerbesøget efter nærmere aftale med ministeriet og det grønlandske departement.

Rigsombudsmanden bistår ministeren/ministeriet med orientering om relevante grønlandske forhold og giver almindelig bistand til ministeriet i forbindelse med rejsen. Rigsombudsmanden deltager som udgangspunkt i ministerbesøget som en del af den danske delegation, herunder i mødeaktivitet under besøget.

Ministeriet skal ligeledes så tidligt som muligt orientere det grønlandske departement og Rigsombudsmanden om *embedsmandsbesøg* i Grønland. Rigsombudsmanden bistår ministeriet med orientering om relevante grønlandske forhold og giver almindelig bistand til ministeriet i forbindelse med rejsen.

Såfremt Naalakkersuisut tager initiativ til et ministerbesøg i Grønland, skal ministeriet orientere Rigsombudsmanden herom.

Statsministeriet skal inddrages, hvis besøg vedrører sager som er omtalt under pkt. 2.1.

7.2. Orientering af Grønland i forbindelse med udenlandske ministres besøg i Danmark

Ministeriet skal så tidligt som muligt orientere det grønlandske departement om *udenlandske ministres officielle besøg i Danmark*, hvis besøget vedrører spørgsmål, som har særlig betydning for Grønland. Dette sker for at muliggøre, at Naalakkersuisut inddrages. Rigsombudsmanden orienteres samtidig.

Udenrigsministeriet og Naalakkersuisuts departement for udenrigsanliggender er løbende i dialog om deltagelse af formanden for Naalakkersuisut eller øvrige medlemmer af Naalakkersuisut i besøg i udlandet og statsbesøg i Danmark.

8. Andre oplysninger

8.1. Inatsisartuts samlinger

Inatsisartutåret begynder den anden fredag i september og varer til samme fredag det følgende år. Inatsisartut samles som udgangspunkt to gange i inatsisartutåret til ordinære samlinger. Det må påregnes, at sager, der skal behandles af Inatsisartut, skal sendes til selvstyret i meget god tid inden starten af den samling, hvor sagen skal behandles. Oplysninger om Inatsisartuts samlinger kan findes på Inatsisartuts hjemmeside (www.ina.gl). Rigsombudsmanden kan oplyse om frister i forbindelse med samlingerne. Der henvises til pkt. 4.11 og 5.9 om frister.

8.2. Ansvar og lovgivning for tjenestemænd og overenskomstansatte i Grønland

Skatteministeriet (Medarbejder- og Kompetencestyrelsen) har det overordnede ansvar for tjenstemands- og tjenstemandspensionslovgivningen samt de kollektive overenskomster og aftaler for det personale, rigsmyndighederne beskæftiger i Grønland. Der henvises til cirkulære nr. 9817 af 27. september 2019 om Medarbejder- og Kompetencestyrelsen. Gældende lovgivning mv. findes på Medarbejder- og Kompetencestyrelsens hjemmeside (www.medst.dk).

8.3. Kontaktoplysninger

Grønlands Repræsentation i København bistår med oplysninger om Grønland. Repræsentationens adresse er: Strandgade 91, 3. sal, 1401 København K. Telefon 32 83 38 00. E-mailadresse: journal@ghsdk.dk. Hjemmesideadresse: www.ghsdk.dk.

Lovafdelingen i Formandens Departement er Naalakkersuisuts centrale lovafdeling. Lovafdelingen koordinerer samlingerne i Inatsisartut på Naalakkersuisuts vegne og kan i den anledning oplyse om tidsfrister, formkrav mv.

Lovafdelingen forestår udstedelsen af cirkulære om fordeling af anliggender i Naalakkersuisut (ressortfordeling) og kan i den anledning oplyse, hvilket grønlandsk departement en given sag hører under.

Oplysninger om Lovafdelingen kan findes på www.naalakkersuisut.gl. Lovafdelingen kan kontaktes på nsninatsit@nanoq.gl.

Inatsisartuts hjemmesideadresse er www.ina.gl og Naalakkersuisuts hjemmesideadresse er www.naalakkersuisut.gl.

8.4. Bortfald af tidligere vejledning

Vejledning nr. 58 af 2. juli 2012 om ministeriers behandling af sager vedrørende Grønland bortfalder.

9. Bilag

Skema over retningslinjer om at forelægge for og afvente selvstyrets udtalelse om lovgivning og folkeretlige aftaler.

Statsministeriet, den 2. januar 2023

BARBARA BERTELSEN

/ Sofie Hammer

Skema over retningslinjer om at forelægge for og afvente selvstyrets udtalelse om lovgivning og folkeretlige aftaler

1. Love

Retsforskrift	Forelægges for selvstyret	Behandles alene af Naalakkersuisut/Naalakkersuisuts administration ifm. forelægningen	Behandles i Inatsisartut ifm. forelægningen	Afventer selvstyrets udtalelse inden fremsættelse for Folketinget	Afventer selvstyrets udtalelse inden vedtagelse i Folketinget
Udkast til forslag til love, som skal gælde for Danmark og helt eller delvist også direkte for Grønland	Ja (pkt. 4.1)	Nej (pkt. 4.1)	Ja (pkt. 4.1 og 4.11)	Ja, som udgangspunkt, men kan bl.a. i ekstraordinære situationer, fx i særligt hastende tilfælde, fremsættes parallelt i Folketinget og Inatsisartut (pkt. 4.1 og 4.12)	Ja, som udgangspunkt, men kan bl.a. i ekstraordinære situationer, fx i særligt hastende tilfælde, om nødvendigt også vedtages af Folketinget og træde i kraft, herunder for Grønland, inden selvstyrets udtalelse foreligger (pkt. 4.1 og 4.12)
Udkast til forslag til love, som 1) indeholder bestemmelser, der udelukkende gælder for Grønland eller 2) har særlig betydning for Grønland	Ja (pkt. 4.2)	Nej (pkt. 4.2)	Ja (pkt. 4.2 og 4.11)	Ja, som udgangspunkt, men kan bl.a. i ekstraordinære situationer, fx i særligt hastende tilfælde, fremsættes parallelt i Folketinget og Inatsisartut (pkt. 4.2 og 4.12)	Ja (pkt. 4.2 og 4.12)

Udkast til forslag til love, som ikke gælder for Grønland, men som kan sættes i kraft ved anordning	Ja, men der er tale om mere teknisk/administrativt prægede forelæggelser (pkt. 4.3)	Ja (som udgangspunkt Naalakkersuisuts administration) (pkt. 4.3)	Nej (pkt. 4.3)	Nej (pkt. 4.3)	Nej (pkt. 4.3)
Udkast til forslag til love, som ikke gælder for Grønland (og som ikke kan sættes i kraft ved anordning)	Nej (pkt. 4.4)	Ikke relevant, da forslaget ikke forelægges	Ikke relevant, da forslaget ikke forelægges	Ikke relevant, da forslaget ikke forelægges	Ikke relevant, da forslaget ikke forelægges

2. Administrative forskrifter

Retsforskrift	Forelægges for selvstyret	Behandles alene af Naalakkersuisut ifm. forelæggelsen	Behandles i Inatsisartut ifm. forelæggelsen	Afventer selvstyrets/Naalakkersuisuts udtalelse inden udstedelse
Udkast til anordninger, som sætter love i kraft for Grønland	Ja (pkt. 4.5)	Nej (pkt. 4.5)	Ja (pkt. 4.5 og 4.11)	Ja (pkt. 4.5)
Udkast til bekendtgørelser, som skal gælde for Danmark og Grønland	Ja (pkt. 4.6)	Ja (pkt. 4.6)	Nej (pkt. 4.6)	Ja, som udgangspunkt (pkt. 4.6)
Udkast til særskilte bekendtgørelser for Grønland og udkast til bekendtgørelser, som har særlig betydning for Grønland	Ja (pkt. 4.6)	Ja (pkt. 4.6)	Nej (pkt. 4.6)	Ja (pkt. 4.6)
Allerede udstedte bekendtgørelser, som gælder for Danmark, og som skal gælde for Grønland (hvor bestemmelse herom er medtaget i anordningen)	Ja (pkt. 4.7)	Ja (pkt. 4.7)	Nej (pkt. 4.7)	Ja, inden udstedelse af anordningen (pkt. 4.7)

3. Folkeretlige aftaler

	Underretning af Naalakkersuisut	Forelæggelse for selvstyret	Behandles alene af Naalakkersuisut ifm. forelæggelsen	Behandles i Inatsisartut ifm. forelæggelsen	Afventer selvstyrets udtalelse inden indgåelse eller opsigelse
Forhandlinger om folkeretlige aftaler, som har særlig betydning for Grønland	Ja, forud for indledning af forhandlinger (pkt. 5.4)	Ikke relevant.	Ikke relevant	Ikke relevant	Ikke relevant
Indgåelse eller opsigelse af folkeretlige aftaler, som har særlig betydning for Grønland	Ikke relevant at underrette særskilt, da underretning sker ved forelæggelsen (pkt. 5.5)	Ja (pkt. 5.5)	Nej (pkt. 5.5)	Ja (pkt. 5.5)	Nej, men aftalen indgås som udgangspunkt uden virkning for Grønland (pkt. 5.5 og 5.10)